

בדרך לעצמאות

'תנועת המרי העברי', שבמסגרתה פעלו כתף אל כתף לוחמי ה'הגנה', האצ"ל והלח"י, הוקמה מיד לאחר חג הסוכות של שנת תש"ו (אוקטובר 1945). מטרתה הייתה לשחרר את העם היהודי מעול השלטון הזר ולהקים בארץ-ישראל מדינה יהודית עצמאית. איחוד הכוחות היה מכפיל כוח במערכה להעצמתו של הבית הלאומי.

התנועה נקטה פעולות נועזות נגד מטרות צבאיות וממשלתיות בריטיות. השלטון המנדטורי לא סייע ליהודים להתגונן מפני פורעים ערבים, עצר לוחמי מחתרת רבים, הגלה אותם אל מחוץ לארץ ובמקרים מסוימים העלה את מתנגדיו לגרדום. הפעולה הידועה ביותר של תנועת המרי העברי הייתה פיצוץ מלון 'המלך דוד', ששימש כמקום משכנם של משרדי ממשלת המנדט והמפקדה הראשית של הצבא הבריטי. בפעולה בולטת נוספת, שכינויה 'ליל הגשרים', חיבלו חברי התנועה באחד-עשר גשרים לאורך גבולותיה של ארץ-ישראל. עקב כך הקשר עם מדינות שכנות נפסק לתקופה ממושכת. ב'ספר תולדות ההגנה' (כרך ג', עמ' 885) נאמר: "הפעולות הוכיחו שכל עוד לא יהיה פתרון ציוני לארץ, לא תוכל הממשלה לשלוט בה".

מגן ושריון בקרבות

ביומה התשיעי של מלחמת יום הכיפורים, בי"ח תשרי תשל"ד (14.10.1973), נערך במערב חצי-האי סיני קרב שריון גדול בהשתתפות כ-2,000 טנקים ישראליים ומצריים. הצלחתנו בקרב זה אפשרה את צליחת תעלת סואץ והייתה למרכיב מרכזי בניצחון הישראלי. מאז המצאת הטנק, לפני למעלה ממאה שנים, הוא נחשב ככלי מרכזי בשדה המערכה וכגורם שמשפיע רבות על תוצאותיה.

בחלוף השנים, הטנק הכבד והמסורבל משפר בהדרגה את יעילותו. רכיבים מתוחכמים משדרגים את יכולותיו ומחפים על חיסרון הכובד. למשל, 'מעיל רוח' - מעטפת חכמה שמיועדת להגנה על הטנק. המערכת הישראלית הזו מורכבת ממספר חיישנים, מכ"ם חיפוש, ולוחות אנטנה, והיא מאפשרת תגובה מיידית ליירוט טילי נ"ט ולשיבוש מסלולם. המצאה נוספת שמקורה בפולין היא הסוואה דמוית זיקית; עוטפים טנק בשבבים אלקטרו-כרומטיים, תאים שמשנים את צבעם על ידי שימוש בחשמל, וכך הטנק 'נעלם' מעיני המתבונן בו מהצד ומהמכ"מים.

לנצח את הטרור

בשנת תשל"ב (1972) נערכו המשחקים האולימפיים ה-20 בעיר מינכן שבגרמניה המערבית - 36 שנים לאחר משחקי ברלין שאותם ניצל המשטר הנאצי לצורכי תעמולה. הגרמנים נמנעו מלהציב כוחות משטרה רבים בכפר האולימפי, כדי לא לפגוע באווירת השלווה במקום. בכ"ו אלול (5 בספטמבר) חדרו לכפר חוליית מחבלים גרמנים וחברי ארגון הטרור הפלסטיני 'ספטמבר השחור' ותפסו כבני ערובה חברים במשלחת ישראל. ניסיון חילוץ כושל של משטרת גרמניה המערבית הוביל לרציחת אחד-עשר מחברי משלחת ישראל.

ממשלת ישראל הנחתה את 'המוסד' לפגוע בגורמים שאחראים לטבח מינכן. בשנים לאחר מכן, מחבלים שהשתייכו לארגון 'ספטמבר השחור' מצאו את מותם בנסיבות שונות: ירי באקדח מטווח קרוב, הפעלת מטען נפץ ברכב או פצצה שהוטמנה במלון. ארגוני המחבלים בעולם למדו שאנשיהם לא יימלטו מזרועה הארוכה של ישראל.

הבריחה מסוביבור

בט"ו תשרי תש"ד (14.10.1943), בפתח חג הסיוכות, החל מרד אסירים במחנה ההשמדה סוביבור בפולין. יותר מעשרה אנשי ס"ס ושומרים אוקראינים נהרגו בידי מחתרת של יהודים שפעלה במחנה. 300 איש, כמחצית ממספר האסירים במחנה, הצליחו להימלט.

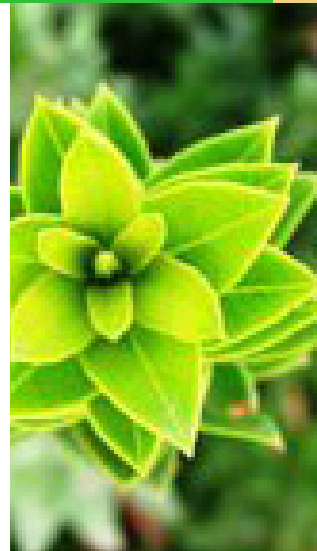
בכך הם ביטאו את רוח ההתנגדות של העם היהודי לצורריו. למרות הסבל בגטאות ובמחנות, והקושי בארגון מרידות, יהודים אחזו בכלי נשק שיוצרו או הוגנבו בחשאי. הפעולה תוכננה כך שיתאפשר גם לזקנים ולילדים לברוח, למרות חולשתם מחמת הרעב ותנאי המחנה הקשים מנשוא.

הבריחה מסוביבור הביאה לסגירתו של מחנה ההשמדה. הנאצים, שבחרו לטשטש את עקבות ההשמדה, הורו להחריב את המחנה ובמקומו הוקמה חווה חקלאית וניטעו עצים.

פריחה מתוך השריפה

ההדס, השני מארבעת המינים, צריך להיות לפחות בעל שלושה עלים שיוצאים מקנה אחד (מסכת סוכה, דף ל"ב). זן מיוחד הנקרא 'הדס עבות', שהושבח במכון וולקני, מכיל תשעה עלים שיוצאים מקנה אחד, ובמבט מלמעלה צורתו נראית כשל מגן-דוד.

צמיחתו של הדס זה מתרחשת לרוב לאחר שריפות או גיזום צמוד לקרקע, כך שההדס 'חש' סכנה ונדרש להגיב אליה. השריפה והגיזום משנים את מאזן החומרים הכימיים בענף ההדס, מה שמגביר את צמיחתם של הדסים משולשים (על פי ד"ר שמואל זילכה, חוקר במכון וולקני). כך שלמרות הסכנה ההדס ממשיך לפרוח, והתוצאה של האיום מניבה תוצר מרשים ויפה יותר ממה שהיה לפני כן.

הבדלה ראשונה על האש

על פי מסורת ישראל, בכ"ה באלול לפני 5778 שנים נברא העולם (פרקי דרבי אליעזר ח', א'). האדם נברא ביום השישי לבריאת העולם, ואם כן ראש השנה, שמתחיל בא' בתשרי, הוא יום בריאת האדם ותחילת העשייה האנושית. כבר במוצאי השבת הראשונה הפיק האדם את האש בעצמו. מסיבה זו אנו עורכים במוצאי שבת 'הבדלה' על האש שגילה אדם הראשון.